

هبراریوم وزارت جهاد کشاورزی "ایران"

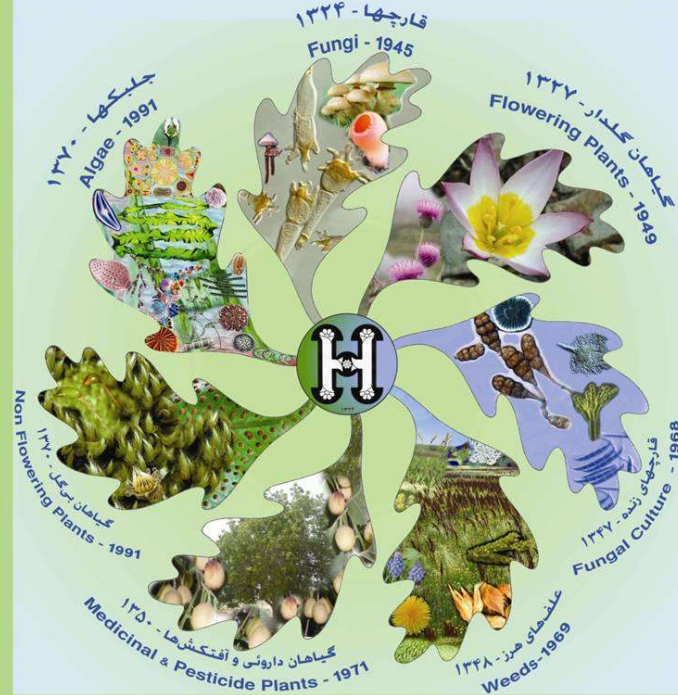
Herbarium Ministerii Iranici Agriculturae "TRAN"

هرباریوم وزارت جهاد کشاورزی (ایران)

Herbarium Ministerii Iranici Agriculturae (IRAN)

تاریخچه مختصر

Brief history

In 1945, when the Faculty of Agriculture in Karaj was separated from the Ministry of Agriculture to join University of Tehran, Dr. Esfandiar Esfandiari (research assistant of Prof. Erwin Gauba) continued his work at the Plant Protection Research Division and founded the Herbarium Ministerii Iranici Agriculturae "IRAN". He, as the first official curator of the Herbarium, worked tirelessly throughout his career to develop and enrich the Herbarium.

در سال ۱۳۲۴ که دانشکده کشاورزی کرج از وزارت کشاورزی منتزع شد و به دانشگاه تهران پیوست، دکتر اسفندیار اسفندیاری، دستیار پروفیسور اروین گائوبا (گیاه‌شناس اتریشی)، در وزارت کشاورزی باقی ماند و فعالیت خود را در قسمت تحقیقات گیاه‌پزشکی وزارت کشاورزی که آن زمان "آزمایشگاه حشره‌شناسی و دفع آفات نباتی" نامیده می‌شد، ادامه داد و در همان سال بود که هرباریوم وزارت جهاد کشاورزی "ایران" توسط ایشان پایه‌گذاری شد. دکتر اسفندیاری، به عنوان اولین مسئول رسمی هرباریوم "ایران"، تلاش خستگی‌ناپذیری را برای اعتلای این هرباریوم آغاز کرد.

درباره هرباریوم

هرباریوم وزارت جهاد کشاورزی به عنوان یکی از غنی‌ترین مجموعه‌های تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی کشور، با شناسه (کد) "IRAN" در کتاب فهرست هرباریوم‌های جهان (Holmgren & Keuken 1974) ثبت شده و شهرت جهانی دارد. اطلاعات مربوط به این هرباریوم هم اکنون از طریق پایگاه آنلاین فهرست هرباریوم‌های جهان (<http://sweetgum.nybg.org/ih>) قابل دسترس می‌باشد. مجموعه قارچ‌های آن در کتاب International Mycological Directory درج شده است (Hall & Minter 1994). کلکسیون قارچ‌های زنده این مجموعه نیز در سال ۱۳۸۸ با شماره IRAN WDCM 939 در فهرست فدراسیون جهانی مجموعه‌های زنده میکروارگانیسم‌ها، WFCC (<http://www.wfcc.info>) به ثبت رسیده است. علاوه بر ثبت جهانی، این مجموعه ارزشمند در بهمن ماه سال ۱۳۸۷ به عنوان بیست و ششمین اثر ملی در فهرست آثار ملی طبیعی کشور به ثبت رسیده است.

About the Herbarium

Herbarium Ministerii Iranici Agriculturae is registered under the acronym "IRAN" in "Index Herbariorum" (Holmgren & Keuken 1974). Detailed information on this herbarium is now available on-line at Index Herbariorum database (<http://sweetgum.nybg.org/ih>). Its fungal reference collection was also registered in "International Mycological Directory" (Hall & Minter 1994). Besides, the fungal culture collection of "IRAN" Herbarium was registered in 2009 at the World Federation of Culture Collections (WFCC; <http://www.wfcc.info>) under the code "IRAN WDCM 939". This herbarium has also been listed and recognized as a natural heritage (No. 26) at the "Cultural Heritage, Handcrafts and Tourism Organization of Iran".

ریاست جمهوری
سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

« با سر تعالی »

در اجرای تبصره ماده ۲ قانون تشکیل میراث فرهنگی و گردشگری مصوب مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۲۳ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی قانون مذکور مصوب شماره ۲۶۹۷۵/ت ۳۲۹۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۵/۲۱ بیست و نهم دزدران، بنا به پیشنهاد مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی، فرهنگی و طبیعی؛ اثر طبیعی «هرباریوم وزارت جهاد کشاورزی (ایران)» که شخصیات آن برقرار نیز است؛ موقعیت جغرافیایی: استان تهران - شهر تهران - جاده هراز - بزرگراه شهید بهشتی - پلاک ۱۰۷ - طبقه ۱۰۷ - جنبه هم قدمت: ۶۳ سال
به شماره ۲۶ در تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۷ دفتر ثبت آثار ملی طبیعی ثبت گردید.

فیروز دولت آبادی
معاون میراث فرهنگی

حسینعلی یوکل
مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی، فرهنگی و طبیعی

Mission

The mission of the Herbarium is to document, preserve, archive and expand the collection to make a thorough representation of Iranian flora, comprising vascular- and non-vascular plants, algae, fungi, lichens, and fungus-like organisms, with particular emphasis on important taxa in plant protection.

The collections

The Herbarium houses voucher specimens of plant materials that were collected and identified through research projects that were mostly conducted by staff members of Department of Botany, Iranian Research Institute of Plant Protection. Seven collections of this herbarium contain some 90000 specimens of plants and some 23500 specimens of fungi, lichens and fungus-like organisms.

وظیفه

وظیفه اصلی هرباریوم "ایران"، مستندسازی، حفظ، نگهداری و توسعه زیرمجموعه‌های مختلف به منظور ارایه تصویر کاملی از تنوع زیستی رستنی‌های ایران شامل گیاهان آوندی و غیر آوندی، جلبک‌ها، قارچ‌ها، گل‌سنگ‌ها و شبه قارچ‌ها با تاکید بر آرایه‌های مهم از نظر گیاه‌پزشکی می‌باشد.

مجموعه‌ها

هرباریوم "ایران" دربرگیرنده نمونه‌های مرجع از رستنی‌های ایران می‌باشد که طی انجام پروژه‌های تحقیقاتی متعدد توسط محققین بخش تحقیقات رستنی‌ها، موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، جمع‌آوری و شناسایی شده است. در حال حاضر تعداد تقریبی ۹۰۰۰۰ نمونه از گیاهان و ۲۳۵۰۰ نمونه از قارچ‌ها، گل‌سنگ‌ها و شبه قارچ‌ها در هفت مجموعه اصلی این هرباریوم نگهداری می‌شود.

آمار نمونه‌های موجود در هرباریوم "ایران"

Statistics of specimens in the Herbarium "IRAN"

Specimens Number	Fungi	Vascular plants	Fungal cultures	Weed		Medicinal & Pesticide Plants		Non-vascular Plants & Algae	
				Plants	Seeds	Plants	Seeds/other plant parts	Mosses	Algae
Total specimens	18500	78900	4950	8017	721	514	234	1700	730
Specimens from Iran	14730	77956	4300	8017	721	514	-	1600	730
Specimens from other countries	3770	944	650	-	-	-	-	100	-
Orders	96	-	-	-	-	-	-	-	-
Families	-	205	-	93	-	101	90	37	35
Genera	1160	1400	508	532	296	372	200	90	75
Species	3650	6900	1650	1430	596	510	234	320	180
Species from Iran	2100	6750	1220	1430	596	510	-	270	180
Species from other countries	1550	550	430	-	-	-	-	50	-
Type specimens	700	412	332	-	-	-	-	-	1
Type specimens from Iran	460	412	292	-	-	-	-	-	1
Type specimens from other countries	240	-	40	-	-	-	-	-	-

۱- مجموعه مرجع قارچ‌ها

1. Fungal Reference Collection

- **Founded in:** 1945
- **Specimens:** Dried specimens of plant pathogenic fungi (rusts, smuts, powdery- and downy mildews, white rusts and other plant pathogens), lichens, wood-inhabiting fungi and agarics.
- **Specimens storage:** According to each specimen size and shape; specimens are packed and mounted on herbarium sheets, placed in metal herbarium cabinets, and/or in glass containers, or directly on natural substrates, within glass cabinets. The specimens in this collection are arranged in alphabetical order according to their generating name.
- **The oldest specimen from Iran:** *Puccinia hordei* G.H. Otth; Iran, Fars province, Kazerun (Gardaneh Pirzan), on *Bromus madritensis* L., 1936, coll. Erwin Gauba (IRAN 8023 F).
- **The oldest specimen from other countries:** *Selenophoma straussiana* (Sacc.) Luc; Turkey, Kleinasien, Taurus (Bulgar Dagh), on *Dianthus orientalis* Adams, 1853, coll. Theodor Kotschy (IRAN 4907 F).
- **Distinctive properties of the collection:** (I) The largest plant pathology herbarium in the Middle East, (II) Housing more than 75% of fungal species already reported from Iran, (III) Housing 700 type specimens of fungi (460 from Iran and 240 from other countries).

- سال تاسیس: ۱۳۲۴
- نوع نمونه‌ها: نمونه‌های خشک شده قارچ‌های بیماری‌زای گیاهان (شامل زنگ‌ها، سیاهک‌ها، سفیدک‌های سطحی و داخلی، زنگ‌های سفید و سایر بیمارگرهای گیاهی)، گل‌سنگ‌ها، قارچ‌های ماکروسکوپی، از جمله قارچ‌های چوبزی، عوامل تجزیه‌کننده چوب، دارویی، خوراکی، سمی و صنعتی.
- نگهداری نمونه‌ها: بر حسب نوع نمونه؛ داخل پاکت‌های کاغذی الصاق شده به شیت‌های هرباریومی برچسب‌دار قرار گرفته در قفسه‌های هرباریومی، داخل ظروف مخصوص و یا روی بسترهای طبیعی در کمدهای شیشه‌ای. نمونه‌های این قسمت براساس حروف الفبای جنس قارچ‌ها مرتب شده‌اند.
- قدیمی‌ترین نمونه ایرانی: *Puccinia hordei* G.H. Otth روی گیاه *Bromus madritensis* L. که از کازرون (گردنه پیرزن) در سال ۱۳۱۵ توسط اروین گائوبا جمع‌آوری شده است (IRAN 8023 F).
- قدیمی‌ترین نمونه خارجی: *Selenophoma straussiana* (Sacc.) Luc روی گیاه *Dianthus orientalis* Adams که از ترکیه در سال ۱۲۳۲ توسط تئودور کوچی جمع‌آوری شده است (IRAN 4907 F).
- ویژگی‌های منحصر به فرد مجموعه: (الف) بزرگ‌ترین هرباریوم بیماری‌شناسی گیاهی در خاورمیانه، (ب) بیش از ۷۵ درصد قارچ‌های گزارش شده از کشور را در خود جای داده است، (ج) دارای ۷۰۰ نمونه تیپ از قارچ‌ها (شامل ۴۶۰ نمونه از ایران و ۲۴۰ نمونه از سایر کشورهای جهان) می‌باشد.

Some specimens in the Fungal Reference Collection

۲- هرباریوم ملی گیاهان آوندی

- سال تاسیس: ۱۳۲۷

- نوع نمونه‌ها: نمونه‌های خشک شده گیاهان آوندی شامل نهانزادان آوندی (سرخس‌ها)، بازدانگان (شامل مخروطیان) و نهاندانگان (گیاهان گلدار). نمونه‌های موجود در این مجموعه از نظر مطالعات تاکسونومیکی گیاهان، مطالعات اکولوژیکی آفات گیاهان و کنترل بیولوژیکی این عوامل خسارت‌زا حایز اهمیت می‌باشند.

- نگهداری نمونه‌ها: روی شیت‌های هرباریومی و یا داخل پاکت‌های کاغذی (بذور، میوه‌ها و یا سایر قسمت‌های جدا شده از گیاه) که همگی داخل قفسه‌های هرباریومی نگهداری می‌شوند. در این مجموعه گیاهان یک تیره در کنار هم و براساس حروف الفبا تنظیم و مستقر شده‌اند.

- قدیمی‌ترین نمونه ایرانی: گیاه *Zataria multiflora* Boiss. که از کوه طاق علی واقع در کرمان در سال ۱۲۷۱ توسط جوزف بورنمولر جمع‌آوری شده است (IRAN 26255).

- قدیمی‌ترین نمونه خارجی: گیاه *Hieracium reticulatum* Lindeb. که از روسیه در سال ۱۲۹۵ توسط گونار مارکلوند جمع‌آوری شده است (IRAN 49988).

- ویژگی‌های منحصر به فرد مجموعه: (الف) یکی از بزرگ‌ترین و متنوع‌ترین مجموعه‌های ایران، (ب) بیش از ۸۰ درصد گیاهان گزارش شده از کشور را در خود جای داده است، (ج) دارای تعداد ۴۱۲ نمونه تیپ از گیاهان آوندی می‌باشد که همگی از ایران جمع‌آوری شده‌اند.

2. Vascular Plants Herbarium

- **Founded in:** 1948

- **Specimens:** Dried specimens of plants including ferns, gymnosperms (conifers) and angiosperms (flowering plants). The specimens of this collection can be used in plants taxonomy, ecological studies of plant pests and their biological control.

- **Specimens storage:** Packed on herbarium sheets, or in paper bags containing seeds and fruits and placed in metal herbarium cabinets. The specimens of this collection are sorted alphabetically according to plant family names.

- **The oldest specimen from Iran:** *Zataria multiflora* Boiss.; Iran, Kerman province, Kerman (Tagh Ali), 1892, coll. Joseph Bornmüller (IRAN 26255).

- **The oldest specimen from other countries:** *Hieracium reticulatum* Lindeb.; Russia, 1916, coll. Gunnar Marklund (IRAN 49988)

- **Distinctive properties of collection:** (I) One of the largest and richest collections of Iran, (II) Housing more than 80% of plant species already reported from Iran, (II) Housing 412 type specimens of plant species (all collected from Iran).

Some specimens in Vascular Plants Herbarium

3. Iranian Fungal Culture Collection

- **Founded in:** 1968
- **Specimens:** Living cultures of fungi, including entomopathogenic, nematophagous and fungicolous fungi, plant pathogens, mycotoxigenic fungi and fungi producing biochemical and pharmacological metabolites.
- **Specimens storage:** On agar slants, under sterile distilled water, in sterile soil, and freeze-dried, all stored in a cold room (7-10°C).
- **The oldest specimen from Iran:** *Peniophora pseudonuda* Hallenb.; Iran, Gorgan, on decaying wood, 1978, coll. Nils Hallenberg (IRAN 1897 C).
- **The oldest specimen from other countries:** *Verticillium subfasciculatum* (Petch) Samson & W. Gams; the Netherlands, on insect (*Heleomyzidae*), 1905, coll. M.H. Teernstra-Ecken (IRAN 1359 C; CBS 409.67)
- **Distinctive properties of the collection:** The largest and richest fungal culture collection in Iran and in the Middle East, providing most of the fungal strains required for research studies in Iran.

۳- کلکسیون ملی قارچ‌های زنده ایران

- سال تاسیس: ۱۳۴۷
- **نوع نمونه‌ها:** کشت‌های زنده قارچ‌های بیمارگر گیاهان، قارچ‌های انگل حشرات، نماتدها، علف‌های هرز، قارچ‌های ماکروسکوپی و سایر قارچ‌ها، قارچ‌های مهم از نظر تولید زهرابه‌های سمی و متابولیت‌های مهم در صنایع بیوشیمی و داروسازی.
- **نگهداری نمونه‌ها:** قارچ‌های این مجموعه روی محیط‌های کشت متنوع حاوی آگار، درون خاک و آب و به صورت انجماد خشک در داخل اتاق‌هایی با دمای ۷-۱۰ درجه سلسیوس نگهداری می‌شوند.
- **قدیمی‌ترین نمونه ایرانی:** قارچ *Peniophora pseudonuda* Hallenb. روی چوب در حال پوسیدگی که از گرگان در سال ۱۳۵۷ توسط نیلز هالنبرگ جمع‌آوری و جداسازی شده است (IRAN 1897 C).
- **قدیمی‌ترین نمونه خارجی:** قارچ *Verticillium subfasciculatum* (Petch) Samson & W. Gams روی یک حشره متعلق به خانواده *Heleomyzidae* که از هلند در سال ۱۲۸۴ توسط تیرنسترا-اکن جمع‌آوری و جداسازی شده است (IRAN 1359 C; CBS 409.67).
- **ویژگی‌های منحصر به فرد مجموعه:** بزرگ‌ترین و متنوع‌ترین مجموعه قارچ‌های زنده ایران و منطقه خاورمیانه که اغلب نیازهای تحقیقاتی کشور در حوزه مطالعات مبتنی بر قارچ‌ها را برآورده می‌نماید.

4. Weed Herbarium

- **Founded in:** 1969
- **Specimens:** Dried specimens of weeds.
- **Specimens storage:** On herbarium sheets, placed in metal herbarium cabinets. The specimens of this collection are sorted alphabetically according to their associated crop plants and orchard trees.
- **Distinctive properties of the collection:** Housing specimens of 1430 species of important weeds in Iran. The specimens of this collection are used as reference for comparison and identification of weeds, documenting species distribution and their host range.

۴- هرباریوم علف‌های هرز

- سال تاسیس: ۱۳۴۸
- نوع نمونه‌ها: نمونه‌های خشک شده علف‌های هرز محصولات زراعی و باغی کشاورزی.
- نگهداری نمونه‌ها: روی شیت‌های هرباریومی قرار گرفته در داخل قفسه‌های هرباریومی. نمونه‌های این مجموعه بر اساس نوع محصولات زراعی و باغی مرتب شده‌اند.
- ویژگی‌های منحصر به فرد مجموعه: دربردارنده تعداد ۱۴۳۰ گونه علف هرز مرتبط با محصولات کشاورزی مهم در ایران. نمونه‌های این مجموعه به عنوان مرجعی معتبر برای شناسایی گونه‌های مختلف علف‌های هرز و همچنین مطالعات دامنه میزبانی و پراکنش آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند.

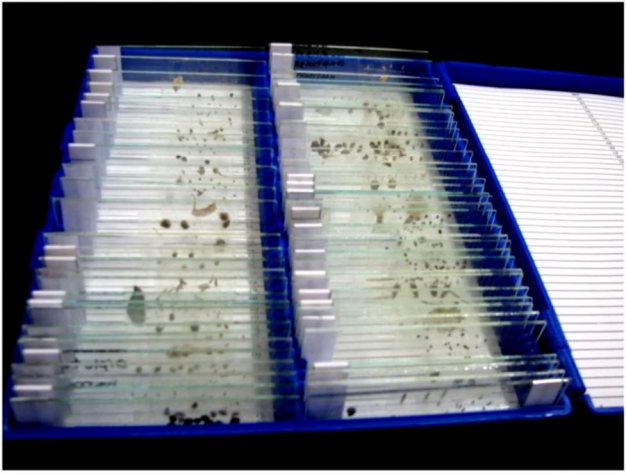
5. Weed Seed Collection

- **Founded in:** 1969
- **Specimens:** Mature and dried down specimens of weed seeds.
- **Specimens storage:** In glass bottles or in plastic containers with lids, and mounted on microscope slides.
- **Distinctive properties of the collection:** (I) Housing seeds of 956 species of important weeds in Iran, (II) The unique collection of weed seeds that serve as reference for identification of native, introduced or invasive species.

۵- کلکسیون بذور علف‌های هرز

- **سال تاسیس:** ۱۳۴۸
- **نوع نمونه‌ها:** بذور رسیده و خشک شده علف‌های هرز.
- **نگهداری نمونه‌ها:** در ظروف شیشه‌ای و پلاستیکی در بسته و روی اسلایدهای میکروسکوپی.
- **ویژگی‌های منحصر به فرد مجموعه:** (الف) دربردارنده بذور تعداد ۵۹۶ گونه علف هرز مرتبط با محصولات کشاورزی مهم در ایران، (ب) این مجموعه نقش به‌سزایی در شناسایی بذور علف‌های هرز به ویژه گونه‌های مهاجم، قرنطینه و سمی در محصولات کشاورزی به ویژه بذور وارداتی ایفا می‌کند.

Some specimens in Weed Seed Collection

6. Medicinal and Pesticide Plants Herbarium

- **Founded in:** 1961 (medicinal plants); 1999 (pesticide plants).
- **Specimens:** Dried specimens of plants and their seeds or other parts. The specimens of this collection have the ability to synthesize a wide variety of chemical compounds that can be used in pharmaceutical industry or in biological control of insects, mites and fungi.
- **Specimens storage:** On herbarium sheets, placed in metal herbarium cabinets, or in plastic containers containing flower, leaf, fruit, stem, root and rhizome. The specimens of this collection are sorted alphabetically according to generic name followed by specific epithet.

۶- هرباریوم گیاهان دارویی و آفتکش

- سال تاسیس: قسمت گیاهان دارویی این مجموعه از سال ۱۳۵۰ و گیاهان آفتکش آن از سال ۱۳۷۸ آغاز به کار نموده است.
- نوع نمونه‌ها: نمونه‌های خشک شده گیاهان دارویی و آفتکش که عصاره و ترکیبات فعال آن‌ها بر علیه آفات، کنه‌ها و قارچ‌های بیماری‌زای گیاهان و همچنین در صنایع داروسازی قابل استفاده می‌باشد.
- نگهداری نمونه‌ها: روی شیت‌های هرباریومی قرار گرفته در داخل قفسه‌های هرباریومی و یا در ظروف پلاستیکی در بسته، حاوی بذر و سایر اندام‌های گیاهی (گل، برگ، ساقه، ریزوم و ریشه). نمونه‌های موجود در این مجموعه براساس حروف الفبای جنس و گونه مرتب شده‌اند.

7. Non-vascular Plants and Algae Herbarium

- **Founded in:** 1991
- **Specimens:** Include dried or fixed specimens of non-vascular plants (mosses) and algae. The specimens of this collection are important as plant pathogens, shelter and habitat of pests, and could be used for biological control of pests and manufacturing the chemicals applied in food and pharmaceutical industries.
- **Specimens storage:** On herbarium sheets, in paper bags, and/or in glass containers, filled with water from the collecting site (temporary storage of algae) or with a proper fixative (permanent storage of mosses and algae).

۷- هرباریوم گیاهان غیر آوندی و جلبک‌ها

- سال تاسیس: ۱۳۷۰
- نوع نمونه‌ها: نمونه‌های خشک شده و یا تثبیت شده گیاهان غیر آوندی (خزه‌ها) و جلبک‌ها. نمونه‌های نگهداری شده در این مجموعه به عنوان عوامل بیماری‌زای گیاهی، پناهگاه آفات، عوامل کنترل بیولوژیک آفات و همچنین ساخت مواد شیمیایی مورد استفاده در صنایع غذایی و داروسازی حایز اهمیت می‌باشند.
- نگهداری نمونه‌ها: روی شیت‌های هرباریومی و پاکت‌های کاغذی قرار گرفته در داخل قفسه‌های هرباریومی مخصوص و در ظروف شیشه‌ای دربسته، حاوی آب نمونه برداری شده از زیستگاه‌های طبیعی (جهت نگهداری موقتی جلبک‌ها) و یا محلول فیکساتیو (جهت نگهداری دائمی خزه‌ها و جلبک‌ها).

Some specimens in Non-vascular Plants and Algae Herbarium

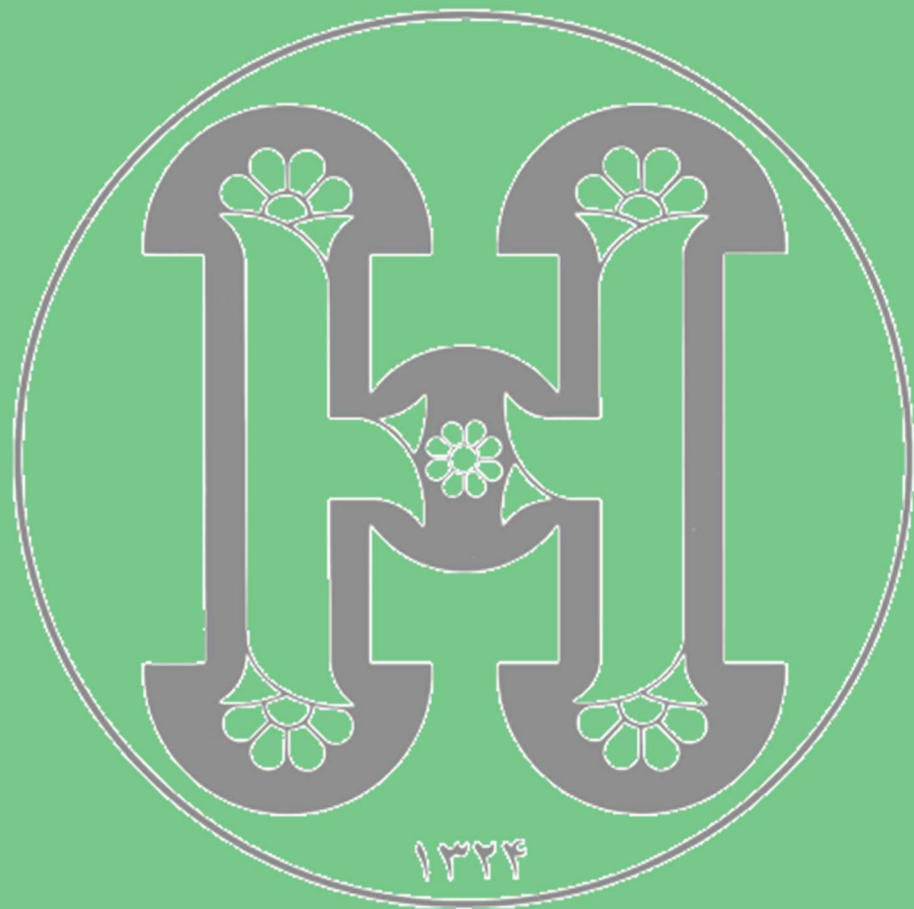
Laboratory equipments adjacent to the Herbarium

- Optical instruments including various stereo-microscopes and compound light-microscopes
- Incubators, autoclaves, germinators and microtomes (freezing and paraffin).
- Safety cabinets and fume hoods.
- Freeze-drying equipments.
- Photomicrography equipments.
- Molecular biology equipments including DNA concentrator, gel-documentation system, spectrophotometer, -40°C freezer, and various types of precision digital weighing scales, pH-meters, PCR machines, centrifuges, electrophoresis equipments, and Macintosh computer for advanced clustering and phylogenetic analyses.

تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی مجاور هرباریوم "ایران"

- تجهیزات اپتیک شامل انواع استریومیکروسکوپها و میکروسکوپهای نوری.
- انکوباتور، اتوکلاو، ژرمیناتور و میکروتوم (انجمادی و پارافینی).
- هودهای شیمیایی و بیولوژیکی.
- سیستم انجماد خشک.
- تجهیزات فتومیکروگرافی.
- تجهیزات مربوط به آزمایشهای بیولوژی مولکولی شامل دستگاههای تغلیظ DNA، ژل داک، اسپکتروفوتومتر، فریزر ۴۰- درجه سلسیوس، ترازوی دیجیتالی، pH متر، ترموسایکلر، سانتریفوژ و دستگاههای الکتروفورز و کامپیوتر مکینتاش جهت اجرای آنالیزهای پیشرفته فیلوژنتیکی و تجزیه کلاستر.

Address: Department of Botany, Iranian Research Institute of
Plant Protection, No. 2, Yaman St., Chamran
Highway, Tehran, Iran

PO Box: 19395-1454

Tel: +98 (21) 22403012-16 (ext. 7302)

Fax: +98 (21) 22403588

URL: <https://www.iripp.ir/>

Email: Asef_mr@yahoo.com

آدرس پستی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۲، موسسه

تحقیقات گیاه پزشکی کشور، بخش تحقیقات رستنی ها

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۱۴۵۴

تلفن: ۲۲۴۰۳۰۱۲-۱۶ (داخلی ۷۳۰۲)

دورنگار: ۲۲۴۰۳۵۸۸

تارنما: <https://www.iripp.ir/>

رایانامه: Asef_mr@yahoo.com